

བོད་ཀྱི་གསེང་པ་རྒྱུ་ལེ་གནས་དཔེ་རྒྱུགས་འབྲིགས་དཔེ་ཚོགས།

ARURA

ལྷོ་གསེང་པ་རྒྱུ་ལེ་གནས་དཔེ་རྒྱུགས་འབྲིགས་དཔེ་ཚོགས།

ཀོང་ལྷོ་ལེ་གནས་དཔེ་རྒྱུ་ལེ་གནས་དཔེ་རྒྱུགས་འབྲིགས་དཔེ་ཚོགས།

། མེ་རིགས་དཔེ་རྒྱུ་ལེ་གནས་དཔེ་རྒྱུགས་འབྲིགས་དཔེ་ཚོགས།

འོད་ཀྱི་གམ་པ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ལྷོགས་པའི་གས་དཔེ་མོགས་

ARURA

༡༩།གསོ་རིག་ཟིན་ཏིག་ཡང་ཏིག་
ཅེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ།

ཀོང་ལོ་ཡོན་ཏན་ཆུ་མཆོག་གིས།

[illegible]

 མི་རིགས་དང་སྐྱེ་ཁལ་

ཕྱི་མ་གྲིག་འགན་འཁུར་བ། བ་སངས་དབང་ཆེན། ཉ་དོ།

责任编辑：巴桑旺青达多

༄༅། །ལམ་རིག་ཟིན་ཏིག་དང་ཡང་ཏིག་ཅེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སྟེ།

[illegible]

图书在版编目(CIP)数据

临床札记·札记精粹/《藏医药经典文献集成》编委会编. - 北京:民族出版社,2005.4

(藏医药经典文献集成)

ISBN 7-105-06909-0

I. 临… II. 藏… III. 藏医—藏语 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 025758 号

LINCHUANG ZHAJI ZHAJI JINGCUI

临床札记·札记精粹

编 者	青海省藏医药研究所 藏医药经典文献集成编委会
出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
网 址	www.e56.com.cn
印 刷	北京艺辉印刷有限公司
装 订	天华印刷装订有限公司
经 销	全国各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
印 张	18.375
印 数	0001-2000 册
版 次	2005 年 4 月第 1 版
印 次	2005 年 4 月北京第 1 次印刷
定 价	27.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

ཐུན་འཕྲོའི་གཏམ།

ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་ལ་ལོ་ངོ་བཞི་སྟེང་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཐུན་ལ། དེ་ནི་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཟུང་གཞིར་བྱས་སོགས་ཀྱི་གར་རྒྱ་ནག་ཏེ་ཐིག་ལ་སོགས་པའི་གསེབ་རིག་པའི་ཉིང་བཅུད་བསྐྱེལ་བྱས་ནས་བྲལ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞུང་ཁྱེད་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆར་ཞིང་ལག་ལེན་གྱི་སྟེང་བྱང་ཕྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མངོན་པར་བཟུང་བའི་གསེབ་དབྱེད་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། རྩ་མོ་ཞིག་ནས་འཛམ་གླིང་ཁྱེད་ཁོངས་ཀྱི་གསེབ་རིག་སྟེ་བ་ན་མས་ཀྱིས་གདོང་འཛོག་ཆེན་པོ་གནང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མཆིས།

ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་བསྐྱར་བཅོས་བཟང་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ནང་དོན་གྱི་ཐད་གསེབ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཟུང་གཞིའི་གཞུང་ཁྱེད་ཀྱི་ནང་ཐོག་ལག་ལེན། ཐུན་རྫས་སྤྱི་བ་བཟོ། ལྷན་ཁམས་བདེ་སྤྱང་ལ་སོགས་རིག་ཆུང་ཡོངས་སུ་འདུས་ཡོད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་ཅིག་ལགས། དེ་ལ་ཉང་དང་སྤྱི་གཞུང་གི་སྤྱུགས་འཁྱར་དང་བཅི་མཛོད་ཆེན་པོའི་འོག་ཉེ་ཁོར་ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་ལ། གནའ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་ཀྱང་དཔེ་སྟུན་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཐོན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་གནའ་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་མར་བཞེན་འདུས་ཐོས་ཀྱིས་ཐོབ་སྤེལ་པའམ། ཡང་ན་མིའི་ཚོལ་བས་དབང་གིས་གཏོར་བརྒྱག་ཆབས་ཆེན་ཐོབ་སྤྱི་ཡོད་པས། གང་ཟུར་སྟོན་སྤྱང་སྤྱོད་མ་བྱས་ཆེ་རིག་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གནའ་དཔེ་གང་མང་ཞིག་ཙ་བརྒྱག་ཐུན་ཆད་དུ་འཕྱོ་ཉེན་ཆེ།

དེ་ལ་ཐོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ཉིད་ཚུགས་ཡོངས་ནས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་
 སྤེལ་གཏོང་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་བཅངས་ནས་ར་ཆོས་༡༠༠༣ལོར་མཆོ་སྦྱོར་ཞིང་
 ཆེན་ཐོད་ཀྱི་གསེ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་“《ཐོད་ཀྱི་གསེ་
 བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྐྱེགས་དཔེ་ཆོགས་》ཙམ་སྤྱི་གཞི་ཆོགས་པ་”སྤྱི་
 འཇུགས་བྱས་པ་དང་། གནའ་དཔེ་འཆོལ་རྒྱད་དང་དག་སྤྱི་དང་ཙམ་སྤྱི་
 བཅས་ཀྱི་ལས་སྒོ་བྱེ་ཞིང་དཔེ་སྦྱོར་དང་འབྲེལ་སྤེལ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་འགོ་བཙམས་
 ཟིན་ཡོད། དཔེ་ཆོགས་འདི་ནི་སྤྱ་ན་མ་མཆིས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གྲྭ་ཆེན་
 སོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་ཐོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཡོད་དོ་ཅག་
 འདུས་པའི་དཔེ་ཆོགས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་རྒྱ་ནི་ར་ཆོའི་བསམ་འདུན་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ར་ཆོར་ཡོད།

དེ་ལྟར་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཐོག་མར་དཔེ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྒོ་དང་བསྐྱོར་ནས་
 འདིར་ཁོ་བོས་བྱ་བ་ཞག་ཆེན་སོ་འདི་ཚུགས་གང་ཐད་ནས་བྱ་བ་ལམ་སྟོང་ཡོང་
 བའི་བཀའ་ཤིས་སྦྱོར་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ཐོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ལ་ལྟག་
 བསམ་དཀར་བའི་ཡུལ་དང་ཚུགས་སོ་སོའི་སྤྱི་གཞི་རྒྱན་ནས་ཀྱང་ལས་གྲྭ་འདིར་
 ཚུགས་གང་ཐད་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་འདེགས་བྱེད་པའི་བསམ་འདུན་ཞུ་
 རྒྱུ་ཡིན།

ཞེས་འོ་ཆོགས་ཆེན་ནས།
 ༡༠༠༧ལོའི་ཟླ་༡༣པར།

མཆམས་སྒྱུར་བའི་གཏམ།

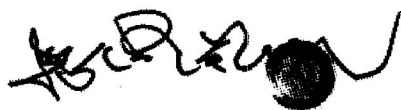
ཁ་བ་རི་བོའི་བཙུ་སྤག་རིག་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འཛིག་
ཉེན་སྒྱུའི་ཕན་བདེ་གཞི་མར་ལྷུར་བའི་སྒྲོའི་རིག་པ་མཐའ་དག་སྒྱུ་ལ་བཏགས་
པའི་མིང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་
ལྷུར་བའི་གངས་ཅན་གསེབ་རིག་པ་ནི་བོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོལ་སྒྱུན་
དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པ་འབབ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་
ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ། རིས་སྤུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་
དོན་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འཁྱུགས་ཤིང་སྒྱིལ་གསུམ་དང་དུས་རབས་རི་
འབྲུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འང་མཁོ་གལ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་
དངོས་ཀྱིས་ཉེང་ནས་ལྷུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པས་མི་སྤུ་དང་སྤུ་ཞིག་
གིས་ཀྱང་བསྟོན་འདིང་དང་ཁྱོག་བཤད་བྱ་བར་མི་ལུས་སོ། ། རང་རེའི་ལོ་རྒྱུས་
ཡིག་ཆ་དང་དེ་ཡོད་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན། གཡུང་དྲུང་བོན་
ལུགས་ཀྱི་དྲང་སྟོང་དཔུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་པ་དྲུང་གི་སྒྲོལ་ཅན་ཅན་བར་
དང་། རྗེ་བཙུན་གཡུ་ཐོག་ཉིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་གཏེར་ལྟོན་གྲ་བ་
མངོན་ཤེས་ཀྱི་བར། བེ་རྩ་ཅན་ནས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས།
བྱང་ཕྱུང་རྣམ་གཉིས་ནས་ཀོང་སྒྲུལ་ཡབ་སྐུས། མི་དབང་ལྷེ་སྤྱིད་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་སྒྲུབ་ཅིས་མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ཞོར་བྱ་ལ་ཐུག་པའི་དྲང་སྟོང་མཁས་
ལྷུབ་རིམ་ཕྱོད་བཟང་གིས་མི་ལངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྱུ་དྲིན་ལས། དཔལ་ལྷན་
སྒྱུད་བཞིའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གཙུག་
པའི་གསེར་རིག་གི་བསྟན་བཅས་རི་བོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་རང་གིས་མཛལ་ན་

དད་པའི་སྤྱི་མོང་གཡོ་ཞིང་གཞན་ལ་རོམ་ན་ལ་རྒྱའི་སྒྲོབས་པ་རྒྱས་པ་འདིས་
ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་གཞུང་མན་ངག་གི་ནང་དོན་སྤྲོད་སྤྲོམ་
ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུན་གསལ་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྨར་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་རེའི་གསོ་
རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉེས་སྤྱུ་རྒྱར་དང་
འཕྱར་སྤྲོས་ཡིན་པའང་ཀྱན་གྱིས་མཐུན་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཆེ་རིག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོང་ཚོང་ཁོ་དང་ཡུལ་ཡུང་གྱེ་
བྲག་པའི་ཁེ་ཕན་ནམ་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་ལྷ་བ་སོགས་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྷ་བུ་འདི་ལ་སྤྱིང་ཁོང་ནས་གཙུག་དང་
གཙུག་སྤྱོད་དེ་བཞིན་རིས་སྤྱི་མོང་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མིའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀྱན་སྦྲེང་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས། རི་རྒྱལ་ལྷུང་པའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་ཐོད་སྤྲོགས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་མན་ངག་རྣམས་ལ་འོས་ཆོད་དང་
རང་བཟོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྨར་ལས་ལྷག་པའི་རང་སྤྱོད་འདོན་རྒྱུར་རྒྱབ་དང་
འཆོལ་ཕྱད་ལེགས་སྤྱིག་གྱེད་རྒྱ་བཅས་ནི་མིན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བསྐྱེ་བ་ཞིག་
རེད།

དེའི་སྤྱིར་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་རིག་པ་རྒྱུད་འཛིན་ལག་པོ་ཞིག་དང་
གསར་བཏོད་གོང་གྲེལ་གྱི་ཁྱང་གཞི་བཟན་པོ་ཞིག་འཇུགས་སྤྱབ་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་མིན་རྒྱས་བཟང་པོའི་སྐོར་སྐབས་དམ་འཛིན་རང་མི་
དངོས་ནོར་གསུམ་གྱི་སྒྲོབས་ཤུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་ཞིང་མིག་རྒྱར་རིང་བའི་
རྒྱས་གཞི་དང་བཅས་ཉེ་རང་རེའི་སྤྱོད་ཅིས་སྒོར་གྱི་མཁོ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དཔེ་
དང་བརྟན་བཅས་ལག་ཏུ་བྱིན་ཏེ་ཅག་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་ཉེ་པར་དུ་
བརྟན་པའི་དགེ་བ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་བཟང་འབྱུང་འཕྱར་ཐོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་
བརྟན་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་

ནུས་པ་ཐོན་སྤྱོད་ཅིང་ལྷན་ཅན་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དཔལ་ཏུ་འགྱུར་བར་གདོན་
མི་བླ་བས་ན། འོ་སྒྲིག་སྤྱོད་མོང་གིས་རྒྱུ་ཡི་རང་ཞུ་འོས་པའི་ལས་དོན་གལ་
ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཏེ་ཅང་དགའ་ཆོར་དང་བཅས་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཆོག་ཏུ།

ཁོ་ཏུ་ཆེ་ནམ་གྱིས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆེས་ ༡ ཉིན་ལ།

དག་ཐོག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་ཟེལ་མོ་སྒྲུང་བ་ཞེས་སུ་གསལ་བ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྤེང་དུ་གནས་
 པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྱིས་ས་བཀའ་བ་ལྟ་བུའི་སྔོན་ཕྱོན་དྲན་དབང་དམ་
 པ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་བྱིན་ལས། དམ་པའི་ཆོས་གྱིས་གཙོས་པའི་བཅུ་ལྷག་རིག་
 པའི་གནས་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲུག་པའི་ཤེས་རིག་བང་མཛོད་ནི་སྤྱིད་པའི་མཐར་
 ཡང་རྒྱབ་པ་མེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་སྤྱིས་ཀྱང་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། ། དེ་ལས་
 གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་རྒྱར་པའི་
 ཐོད་གྱི་གསེབ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཡུ་ཚོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་
 འདོད་པ་དང་ན་བ་གསེབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་གསེབ་རིག་པའི་མན་
 ངག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་
 རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ལྟེ། དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་
 ཡུན་ཏུ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྔན་
 དཔུང་གྱི་རིགས་ལམ་བྱུང་དུ་འཕགས་ཤིང་མན་ངག་ཉམས་ཚུང་ལུན་སུམ་
 ཆོགས་ཤིང་གུ་ནོམ་པ་ཞིག་མཆིས་སྟབས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་ཀུན་དུ་
 ཆོན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་སྒྲིགས་ཡོངས་ནས་སྒོ་བ་སྒྱུར་དང་ཞིབ་འཇུག་
 གི་ཁོམ་སྟབས་མཚོགས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་
 ཏང་གི་མི་རིགས་སྤྱིད་རྒྱས་དོན་འཁྱོལ་དང་རྒྱབ་རྒྱུད་གསར་སྤེལ་བྱེད་པའི་
 འགྲོས་དང་བསྐྱབ་ནས་ཐོད་གྱི་གསེབ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་སྟོན་ཀྱང་ནས་
 ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དང་མ་ཉམས་གོང་སྤེལ་གནང་སྟེ་ཉམས་དགའི་ལུལ་ཁམས་
 ཤིག་དུ་བསྐྱལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་འགལ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་
 རེའི་གསེབ་རིག་ཐད་གྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་གང་མང་ཉམས་ཉེས་སུ་

ལྷ་དང་འལྷ་ལྷ་ཡིན་པའང་རྩོམ་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་དུ་འབྲམས་ཤིང་།
 བོད་ཀྱི་གསེར་གྱི་འདི་ཉིད་གནའ་བོའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པའི་རོས་ནས་བྱ་ན།
 རི་རྒྱལ་རྒྱན་པའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་གཞུང་མན་རག་གི་གསུང་རབ་དེ་
 རྣམས་ཐར་ལས་ལྷག་པའི་སྒྲོན་མ་ཐོག་འདོན་ལྷ་རྒྱུ་དང་འཆོལ་ལྷ་དེ་ལགས་
 རྒྱུག་བཅས་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཐོག་མར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཐུང་གཞིའི་ལས་ག་གལ་ཆེན་
 ཞིག་ལྟེ་འོ་སྒྲོལ་ཆེ་རིག་འདོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བབས་པའི་
 ཏུས་རབས་ཀྱི་འགན་འབྲི་ཞིག་ལགས། དེའི་ཕྱིར་རྩོམ་མོ་རྒྱས་ཀྱི་ལས་འགན་
 དང་ཏུས་རབས་ཀྱི་ཐུང་བྱ་ལྷ་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་ཞེས་པའི་བྱན་མིན་ཁོར་
 ཡུག་ཁོད་དུ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷ་དང་བའི་གནའ་བོའི་གསེར་དབྱང་རིག་པ་འདིའི་སྒྲིག་
 དབྱུགས་རྒྱན་བསྐྱངས་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གསེར་དབྱང་རིག་པར་ཐུང་བཅོན་
 དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་སྒྲོ་བ་བཙས་པའི་རྣམ་དབྱེད་ཅན་མང་པོར་རྒྱ་ཆ་མཐོ་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་འཕར་ཡངས་པོར་སྒྲེས་པ། རང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུང་འདོན་པ་ལ་
 ཐར་བས་སྒྲན་ཐོགས་བྱུང་པ། ཉམ་ཐག་ནད་པའི་ལྷས་སྒྲིག་ལ་གཟིར་བའི་ནད་
 རིགས་ཙ་མེད་དུ་འཛོམས་པར་རུས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཉེན་དང་མན་
 རག་ཐབ་མའི་གདམས་པ་ཆེག་བྱུང་ཀྱི་སྒྲོར་མང་དུ་བཅལ་ནས་ནད་ཀྱི་སྒྲིག་
 བཅུལ་ལས་སྒྲོ་བ་པར་རྩོ་ཐོགས་པ་བཅས་མདོར་ན་གངས་ཅན་གསེབ་རིག་པ་
 འདི་ཉིད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་མ་རྒྱུད་འདོན་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ། དེད་ཅག་མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསེར་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་མཁས་མི་རྩ་ཙ་འཇུགས་དང་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་དག་
 རྒྱུག་གི་མི་རྩ་ཆེད་བསྐྱོས་བྱས་ཏེ། འོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་དང་། གཞུང་ལུགས་བསྐྱར་
 བཅོས། མན་རག་ལག་ལེན། རྒྱན་རྒྱུར་ཐུང་བྱང་། རྩོ་སྒྲན་འབྲངས་དཔེ།
 གནམ་རིག་སྒྲར་རྩོས་སོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱན་དགོན་པའི་རིགས་གཙ་པོར་བཟུང་
 ཐོག་《བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་སྒྲིགས་བསྐྱེགས་དཔེ་ཆོགས་》ཞེས་པ་
 འདི་ཙམ་རྒྱུག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་རྒྱན་ཐད་དཔེ་དཔེ་དེ་དེ་བཞིན་མཐོང་

པའི་མོ་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་བྱང་ནང་དོན་ལ་མ་བརྟེས་པར་ལག་ལེན་དུ་འབྱོལ་གང་
བྱུང་བས་ཏེ་དཔེ་རྣམས་ལག་དུ་སོན་ནོ་ཅག་དག་གིས་དང་དཔེ་རྒྱན་འབྲེམས་སྒྲེལ་
བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ལ་《གསོ་རིག་ཟིན་ཏིག་ཡང་ཏིག》ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་《ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་
རིག་པའི་གནའ་དཔེ་སྟོགས་བསྟུགས་དཔེ་ཚོགས་》ཞེས་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་
དེབ་བཅུ་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་《ཟིན་ཏིག་གཅེས་བསྟུགས་བསྟན་མཆོད་
ཐོགས་པ་》ཞེས་པ་འདིའི་ནང་རྒྱན་མཆོད་ནད་རིགས་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལྷག་གི་རྒྱ་
ཆེན། གནས་ལམ། ནད་དེ་ཁྱི་ལྟར་གསོ་བའི་ཚུལ། རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་དུག་
འདོན་ལག་ལེན་བྱེད་ཚུལ་སོགས་གསུངས་ཡོད་ལ། 《ཟིན་ཏིག་མཆོད་རྒྱན་
བསྟན་མཆོད་སྟུག་མཆོད་》དུ་གྲོང་གི་ནད་རིགས་དེ་དག་ལ་ཕན་པའི་སྟུན་སྦྱར་
བརྒྱ་ལྷག་ལྷག་གི་སྦྱར་བ། སྦྱར་ཆད་སོགས་དཔེ་མཚན་གཤམ་སྟེང་པར་
གསལ་པོར་བཞེད་པ་དང་། འབྲི་གྲུང་དང་བྱང་ཟུར་གྱི་ལུགས་སོགས་མདོར་ན་
གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྤྱི་བྱང་བའི་གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་གདམས་མན་
རག་ཆུ་གཏོར་ལས་སྟུན་གྱི་སྦྱར་སྟེང་མང་པོ་དྲངས་ཏེ་རྒྱན་མཆོད་ནད་རིགས་
རྣམས་ལ་གསོ་བྱེད་ཆེད་ཆོད་ཞིང་། ཁ་གསལ་ལ་དོན་གྲོ་སྤྲོ་བ་ཞིག་མཛད་ཡོད།
ཡང་ཏིག་ནི་ཟིན་ཏིག་གི་སྟུན་གྱི་སྦྱར་སྟེང་སྟོར་ལ་ཁ་སྟོར་དུ་བྲིས་པ་ཞེ། ནད་ཀྱི་
རྒྱ་ཆེན་དང་སྟུན་ནད་སྦྱོད་པའི་ཚུལ་རགས་པར་ས་བཅད་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དྲིལ་ཏེ་
བསྟན་པ་དང་། ཕན་ལུས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་སྟུན་གྱི་སྦྱར་སྟེང་སྟུན་པ་བརྒྱ་དུག་
ཅུ་ཙམ་བཞེད་ཡོད་པས་འདི་རྣམས་ནི་རང་ཅག་སྟུན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱས་བསྟུགས་
འཆམ་ཞིང་ལག་ལེན་བདེ་བའི་སྟུན་དཔེ་རྣམས་ལོ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཉིད་དག་གིས་དང་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་པའི་ཙ་འཛིན་
འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡི་གེ་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་དོགས་གཞི་ཅན་རྣམས་ལ་མིང་ཆོག་གང་
དེའི་རྩིས་སྟུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དག་བཅས་བྱས་ཡོད། ༢. གཞུང་ཆོག་ཆད་
པར་འདོད་པ་རྣམས་རྟགས་()འདིའི་ནང་དུ་ཁ་སྟོར་བྱས་ཡོད། ༣. ཚུལ་པ་

སེའི་མཆན་ རྣམས་ གཞུང་ དངོས་ གྱི་ ཡིག་ གཞུགས་ ལས་ རྒྱུ་ ཅམ་ བྱས་ རྣམས་
 བཏོད་ཡོད། ༡. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་གཞུང་ཆོག་ཆད་པ་རྣམས་ལ་ཁ་སྐོང་
 བྱེད་མ་རྒྱས་པ་རྟགས་..... འདིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད་ལ་གྲག་རྟགས་()
 འདིའི་ནང་དུ་མ་ཡིག་གི་ཤོག་གྲངས་སམ་ཐིག་ཐེང་ཅི་ཅམ་ཞིག་ཆད་ཡོད་པ་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༥. རྒྱ་ཆ་དང་རྒྱམ་ཆ་སོགས་ལྟ་སྟེ་རིགས་རྣམས་
 དག་ཡིག་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལྟར་ཉེ། སོག་ཆ་དང་རྒྱ་ཆ་ཞེས་ཆོག་གྲགས་དང་
 བཟེབ་ན་མ་བཟགས་མི་འདྲགས་ཤིང་། སོག་སེའི་ལྟ་དང་རྒྱ་མཆོའི་ལྟ་ཞེས་
 བའམ་ལྟ་མིང་རྒྱུ་པའི་སྐབས་སུ་མ་བཟགས་འདྲགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱར་ཡོད།
 ལན་ལྟ་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་དཔེ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་བསྟན་ནས་
 དམིགས་བསལ་དུ་མ་བྱར་སྦྱར་ནས་བཏོད་ཡོད།

འདིར་ང་ཆོད་ག་སྟེག་མི་སྟེའི་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་ཆ་དང་དམན་ཞིང་དཔེ་རྟོང་དག་
 སྟེག་གི་ཉམས་སྦྱང་ཞན་པའི་དབང་གིས་མ་རྟོགས་འགལ་འཁྲལ་གྱི་ཆ་གང་མང་
 ཡོད་ཀྱི་དཔེ་ལ་རྒྱ་ཆེའི་སྟེག་པ་ལོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་རྟགས་པར་གནང་
 བར་བཀའ་བྱིན་ཆེ་ཞུ། །

མཆོ་ རྩན་ ཞིང་ ཆེན་ བོད་ གྱི་ གསེབ་ རིག་ ཞིབ་ འཇུག་ ཁང་ རྣམས།
 《བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནད་དཔེ་རྟོགས་པའི་སྟེགས་དཔེ་ཆོགས་》ཆོད་སྟེག་ཆོགས་པ་
 རྒྱུ་ལོ་ ༡༠༠༧ སེའི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཆོས་ ༣ ཉིན།

ཙམ་པ་པའི་ལྷ་མུས་མདོར་བསྟུན།

《ཟིན་ཏིག་གཅེས་བསྟུས་བདུད་ཅིའི་ཐིགས་པ》ཞེས་པའི་ཙམ་པ་པའི་གོང་
 རྒྱལ་ཡོན་ཏན་མུ་མཆོ་ནི། མདོ་ཁམས་འབྲི་ཟླ་ཟལ་མོ་སྐར་གི་གནས་མཆོག་
 པར་ལྟ་ཅིའི་མདུན་རོལ་དུ་ཡབ་བྱུང་པོ་སྟེ་མ་གཡུང་དུང་བཞུན་འཛིན་དང་།
 དུམ་བག་ཤེས་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་ཤས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་རྒྱ་བྱ་ (མྱི་ལོ་
 ༡༥༡༩) ལོའི་ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེས་བཅུ་ཉེན་ལ་སྐུ་འབྱུངས། སྐུ་ན་རྒྱུད་ཀྱི་འི་
 སྐལ་སྐུ་སྐུ་གསུམ་ཀྱི་བཀ་ཆགས་བཟང་ཞིང་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཟླ་བས། སྐུ་
 ན་སོན་པའི་དུས་སུ་སྐུ་གཞུང་རྒྱུད་བཞི་སྟོ་འཛིན་གནང་ཞིང་། ཀམ་སྐུ་
 ཆོགས་ལས་ལྷུ་མ་བྱ་དོ་རྒྱུད་མཛད། དེ་རྗེས་ཀམ་དེས་དོན་གྱིས་ཆེད་བསྟུས་
 གནང་བ་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྱེལ་མཐའ་ཡས་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མདོན་དུ་འཁྱུར་ཕྱིར་ཞེ་ཆེན་པར་ཆེན་འཁྱུར་མེད་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་ཐུལ་དང་།
 དཔལ་སྤངས་སི་དུ་པར་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་
 དབང་པོ་སྐུ་སྐུ་སྐུ་ཆེན་དམ་པ་ལྟ་བུ་ཙམ་གྱི་ཞབས་པད་ལ་
 གཏུགས་པ་དང་། སྐུ་དབྱང་སྐུ་ཀམ་ཆོད་དབང་རབ་བཞུན་ལས་གསན་པ་
 བཅས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་རིག་པའི་གནས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་དང་། མདོ་རྒྱུད་
 བཞུན་བཅོས་མཐའ་དག་ལ་མཁྱེན་པའི་སྐུ་སྐུ་སྐུ་དགོངས་པ་དང་། བཅེ་
 བའི་སྐུ་སྐུ་གཟིགས་ཏི་ལྷུང་རིགས་དབྱང་པ་གསུམ་གྱི་སྐོན་སྐུ་གསུང་ཙམ་པོ་
 ཏི་དགུ་བཅུ་ཙམ་སྐུ་ལྟན་རྗེས་སུ་བཟུང་ཕྱིར་བཀའ་ཁྲིན་བསྟུན། དེའི་ནང་
 བསྟུན་མོང་རིག་གནས་དགུ་དང་། སྐུ་མེན་ནང་རིག་པའི་གནད་རྣམས་
 ཆང་ལ་མ་ནོར་བ་སྟོན་པ་《ཤེས་བྱ་མཛོད》ཅེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་

བྱང་ཆེན་པའི་པ་རིག་གནས་ཞེས་བྱུང་དང་བཅས་པའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་ནང་
 གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ། ཐོག་མར་ཤུ་ཞིག་གིས་དྲན་ཞིང་གང་ལས་བརྒྱད་
 པ་དང་། བར་དུ་ཉེན་པས་རི་ལྷོ་གསུངས་ཚུལ། ཐ་མར་རྒྱ་པོད་དུ་རི་ལྷོ་
 དར་ཚུལ་གསུམ་ལ་བརྟམས་ནས་ཁོག་ཕྱག་པར་མཛད། ལྷག་པར་གསེར་གྱི་རྒྱད་
 པའི་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་ལ། རྒྱན་ཕྱོལ་ཀྱན་འདུས་གཤུ་ཐོག་ཐམས་ཀྱི་ཁྱེད་
 དཔལ་ལྷན་མེད་བས་གསང་མཛོད་དངོས་ལྟ་བུ་ལ། ལུལ་ཀྱན་གདམས་པའི་
 བཅུད་ཁྱེད་སྐྱེད་ཆེ་རྒྱུ་༥ ལྷན་མོང་ཁྱེད་པར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་ལས།
 ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བཤད་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོལ་ཀ་ཡོངས་ཤུ་
 རྒྱལ་པ་གཤུ་ཐོག་པ་ཡོན་ཏན་མཁོན་པོ་ལ་འདུས་ཤིང་བབས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གསེ་
 རིག་རྒྱུད་བཞི་གཤུ་ཐོག་རང་གིས་མཛོད་པར་བཞེད། དེ་མེད་《རིན་ཆེན་
 གཏེར་མཛོད་》ཅེས་པ་གཏེར་སྟོན་སངས་རྒྱལ་ལྷ་མ་སྤྱིང་པ་ནས་སྤྱིང་པ་བཅུ་
 གཉིས་གཙོ་བོར་རྒྱུར་པའི་གཏེར་ཆེན་གཏེར་ཕན་ཆམས་དང་། དུས་མཁུ་གྱི་
 གཏེར་ཆེན་བརྒྱ་འོད་གསལ་མདོ་ཐུགས་སྤྱིང་པ་དང་། མཆོག་ལྷོ་བདེ་ཆེན་
 སྤྱིང་པའི་བར་བཅས་གཏེར་སྟོན་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བའི་ཟབ་གཏེར་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་
 རྒྱན་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་པོ་ཏི་དུག་ཏུ་ལྷག་ཅམ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་། གཉན་རིམས་
 ལྷ་ཆོགས་སྟོན་འགོག་དང་། བཅོས་ཐབས་ནམ་གངས་མང་ཞིང་པན་པ་ཆེ་བ་
 མང་པོ་དང་། དལ་རྒྱུ་བཅོས་ཐབས། མཛོད་ནད་བཅོས་ཐབས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་
 གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱེད་ཆོས་ལྷན་པའི་སྟོན་དཔུང་སྐོར་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་
 ཆམས་ཐུ་སྤྱིང་ཁམས་སྟོགས་ཤིང་གེད་དང་། མཆོར་ཕུད་ཁོན་དུ་ཤིང་པར་བསྐོས་
 བས་དར་བྱུང་ཅི་ཆེར་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་རབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཆམས་ལ་སྟོབ་དཔོན་
 གོང་མ་རིམ་སྟོན་དང་། རང་གི་རྒྱུང་བྱུང་མན་ངག་སྟོགས་བསྐྱིགས་མཛོད་ནས།
 《ཐུགས་རྒྱུ་ཉི་ཤེས་ཐུས་བདུད་ཆེའི་ཐོགས་པ་》ཞེས་པ་བྱུང་ཐོབ་དང་འབྲེལ།
 རིག་པ་དཔེ་ཐོག་ལུས་པས་ལག་ལེན་དགའ། མ་སྤྱིངས་སྟོན་རྒྱལ་ཐོགས་པས་
 བད་པ་བསྟུ། ཟང་ཟིང་དོན་གཉིས་སྟོན་པའི་མིང་འཛོན་ལ། འདི་འདྲས་

དོན་དུ་འགྲུག་སྐྱེས་འབད་པས་འཛོད། ཅེས་པའི་ཞལ་གདམས་སྟིང་གི་ནོར་དུ་
འདྲ་བ་གསུངས་ནས་ཀོང་རྒྱལ་ཟིན་ཏིག་ཅེས་པ་འདི་ཁོད་ཁམས་སྟོན་སྟོན་བར་
གསུམ་དུ་བྱལ་གདམ་བྱས་ཏེ་ཕེད་སྟུང་ཕྱགས་ཆེན་བྱས།

ཁོང་གིས་དཔལ་སྤྲངས་ཆོས་འཁོར་གྱི་དུ་བཤད་གྲུ་གཙོ་སྟོང་མཛད་
སྐབས་དང་། དེ་མིན་ཟབ་རྒྱས་གསུང་གི་བདུན་ཅིའི་དཔལ་ལ་ཁོངས་སྟོན་པའི་
ཕྱགས་སྐུས་དུ་མའི་ནང་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་ནི་གཟུ་པ་སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་བཞི་པ་དང་།
བཙོ་ལྷ་པ། འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གཏེར་དབང་པོ། མི་པམ་ནམ་གུལ་གྱི་མཆོ།
བྲག་ཡབ་གདོང་རྒྱལ་དག་དབང་དམ་ཆོས་གྱི་མཆོ། དག་དབང་ཆོས་གྲགས་གྱི་
མཆོ། ལྷག་བསམ་བསྟན་པའི་གུལ་མཆོན། བཟ་གིས་ཆོས་འཕེལ། སྟན་
དབྱང་འཕྲོ་དོན་གིན་དུ་ཆེ་བ་ཀྱ་སེ་གསེར་ལྷང་ཞབས་དུང་རྒྱལ་སྐུ་སྟགས་ཀྱི་
ཕྱབ་མཐའ་རིས་མེད་དུ་སྟོང་བ་དང་། ལྷག་པར་གསོ་དབྱང་གི་བསྟན་པ་
འཛོན་སྟོང་མེལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་དར་གྱས་སུ་མཛད་དེ་མཐར་དབྱང་གངས་
བརྒྱུད་ཅུ་གྲུ་བདུན་ལྷགས་ཀྱི་(སྟེ་ལོ་༡༧༠༠) ལོར་སྐུ་ཆེ་དེའི་གཞན་པན་གྱི་
མཛད་པ་རེ་ཞིག་ཆོགས་ནས་སྐུ་འཛོན་པ་བསྟུས་སོ།

《藏医经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

主编：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦

副主编：次郎·次郎

编委：次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎

次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎
次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎

次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎 次郎·次郎

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

顾问：措如·次郎 旦科 尼玛 土布旦

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：仁青措 三措 华旦尖措 星全章